

VŠECHNO DO SEBE POSTUPNĚ ZAPADÁ

Ale Maria to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom. (L 2:19)

1. čtení: Starozákonní zaslíbení

Hlavní čtení: Lukáš 2:1-20

Milí bratři, milé sestry,

už jsme dlouho na společné **cestě**. A tak o mně leccos víte. Co mám a nemám rád. Co mi docela jde a co mi opravdu nejde. A tak určitě někdo z vás ví, že neumím skládat puzzle. Trpělivost mi nechybí, což o to. Ale trpělivost není všechno. Člověk musí mít vyvinutou představivost. Musí umět kombinovat, zabývat se každým detailem, a zároveň mít na mysli celý obraz. Naposledy v životě jsem skládal puzzle s některým z našich dětí. Nic těžkého! Žádný obraz černého **věšáku** v temné skříni rozložený na 1000 kusů. Byla to kytička na A4, rozdělená na 16 kousků. Fakt mi to nešlo.

Na druhou stranu: Puzzle skládáme všichni. Já také. Skládání puzzle je totiž pevnou součástí životní cesty každého z nás. Teď už mám na mysli anglický význam slova *puzzle*, který znamená „*hádanku*“, „*záhadu*“, „*rébus*“. Dítě má poskládaný rámeček. Celý vnitřek obrazu svého života bude muset teprve poskládat. Veliký úkol! Dospělý člověk je zhruba v polovině, takže ho čeká ještě spousta skládání a kombinování, pokusů a omylů. A člověku na prahu smrti zbývá složit posledních pár dílků. Kolik jich ještě bude, to ví jen Bůh. Jen Hospodin totiž zná celý obraz našeho života. On také zasadí poslední „*puclík*“.

Ale to životní puzzle skládám také v profesním životě. Jako farář. Skládám obraz Boha. Stále dokola. Když si myslím, že už mám všechno správně poskládané, po čase zjistím, že jsem někde udělal chybu. Že něco nesedí. Bůh se totiž vzpírá tomu, abych jeho obraz správně poskládal. On je vždycky trochu jiný. A mnohem větší, než jak si jej představuji. Bůh je pro mě stálým překvapením. Je to vlastně celoživotní dobrodružství: Skládat obraz nezobrazitelného Boha. Skládám ale také Boží záměry s námi. Se mnou. S vámi. Základ obrazu mám složený dobře, jak doufám. Jádrem obrazu Boha je totiž Ježíš Kristus, který mezi nás přišel jako Boží Syn. Který nás vysvobodil z hříchu a smrti. Který nás zachránil pro věčnost. To jistě byl ten nejdůležitější a nejslavnější projev Boží vůle. O tom dnes zpívali andělé:

- „*Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechnen lid. ¹¹ Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově.*

Ježíš Kristus je ztělesněním Boží lásky k nám. Je to střed celého obrazu. Bůh si nás v Kristu zamiloval. A chce a bude nás milovat právě dnes. Také zítra a pozítří. Příští rok. A po celou věčnost, až budeme přebývat v jeho laskavé přítomnosti.

Ale jak složíme ty okraje? Ty okrajové části Božích záměrů s námi lidmi nám dělají někdy velké problémy. Třeba: *Pane, jaké úkoly přede mě kladeš? Co mám dělat, abych žil podle tvé vůle? Co jsi mi chtěl říct tím, co právě prožívám, čím si procházím? Jak se mám postavit k tomu, že zakouším starosti, bolesti, nemoci, beznaděj a zármutek? Jak to všechno unesu? Vyjdu z toho ještě vítězně v tomto pozemském životě, nebo ze mě učiníš vítěze až v budoucím věku?*

Bratři a sestry, k těmto úvahám mě přivedl dnešní vánoční oddíl z Lukášova evangelia. Každý rok před Vánoci zažívám, že mě Duch svatý milostivě osloví z tohoto textu o narození Krista něčím jiným. Něčím novým, čeho jsem si dříve nevšiml. Letos přede mnou Bůh otevřel postavu Marie, matky Páně. Marie postupně skládá svůj život jako jeden veliký obraz. A také krok po kroku, dílek po dílku zjišťuje, že všechno do sebe dobře zapadá. Protože její životní puzzle neskládá jen ona sama, ale Bůh s ní.

Jen si to vezměte: Před devíti měsíci se jí zjevil anděl Gabriel, v její domovině, na severu Izraele, v městečku Nazaret. Maria je mladičká dívenka zasnoubená tesaři Josefovi, kterého jako muže ještě nepoznala. Zásnuby se totiž odehrály v jednom roce a svatba v roce následujícím. Po zasnubách spolu snoubenci ještě pod jednou střechou nežili a jednu postel logicky nesdíleli. A mezi zasnubami a svatbou přišel Gabriel, anděl Boží.

- *Přistoupil k ní a řekl: „Bud' zdráva, milostí zahrnutá, Pán s tebou.“ ²⁹ Ona se nad těmi slovy velmi zarazila a uvažovala, co ten pozdrav znamená. ³⁰ Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, vždyť jsi našla milost u Boha. ³¹ Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. ³² Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. ³³ Na věky bude kralovat nad rodem Jakobovým a jeho království nebude konce.“ ³⁴ Maria řekla andělovi: „Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?“ ³⁵ Anděl jí odpověděl: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží. ³⁷ Neboť u Boha není nic nemožného.“ (L 1:28-37)*

Možná jste si všimli, že Marie je velice zvědavá a přemýšlivá dívka. Nejprve uvažuje o tom, proč ji anděl tak divně zdraví. *Co tím sleduje? Co to znamená, že jsem milostí zahrnutá?* A když Gabriel vysvětlí, že z Boží milosti počne a porodí Božího Syna, Marie se ptá dál: *Jak mohu otěhotnět, když jsem nepoznala muže? Jak to Bůh chce udělat?*

Měsíce plynou jak voda. Svaté dítě v Mariině lůně roste. Až se narodí, bude se jmenovat Ježíš. Tento její prvorozený syn bude zároveň synem Božím a následníkem trůnu pověstného izraelského krále Davida. Tedy slíbený Mesiáš, pomazaný Boží král. Mesiáš, kterého vyhlížely a očekávaly celé generace.

Ale v závěru těhotenství, které snad Marie pokojně prožívá, přijde krize. Potíže, které způsobí římský císař Augustus tisícům lidí. Tento císař používal titul *Syn boží*. A zejména ve východní části Římské říše byl oficiálně uctíván jako božská bytost. Víte, kdyby se Augustus prohlásil třeba za svatý **banánovník**, určitě by ho jako banánovník oslavovali. Ať už z radosti, nebo ze strachu. Tento mocný císař vyhlásil po celé své říši soupis lidu:

- ¹ *Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. ² Tento první majetkový soupis se konal, když Sýrii spravoval Quirinius. ³ Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města.*

Vládcové nařídí, poddaní poslouchají. Dítě Ježíš se tedy zřejmě nenarodí v galilejském Nazaretě, ale na opačném konci země zaslíbené. Na jihu. V judském Betlémě, do kterého se Josef, potomek Davidův, vydal zapsat. Samozřejmě i s Marií, svou těhotnou snoubenkou. A teď: Jak tato událost zapadá do Božích plánů? Marie význam tohoto stěhování v posledním trimestru pochopí asi až po porodu. Ve chvíli, kdy ji navštíví betlémský pastýři. Když jí povyprávějí o tom, co prožili. A co prožili?

- ⁸ *A v té krajině byli pastýři pod širým nebem a v noci se střídali v hlídkách u svého stáda. ⁹ Náhle při nich stál anděl Páně a sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. ¹⁰ Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechnen lid. ¹¹ Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. ¹² Toto vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí.“ ¹³ A hned tu bylo s andělem množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: ¹⁴ „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“*

Toto všechno pastýři radostně vykládají Marii a Josefovi u jeslí, a přitom pokukují po tom čerstvě narozeném Božím dítěti. A evangelista Lukáš dodává:

- ¹⁸ *Všichni, kdo to uslyšeli, užasli nad tím, co jim pastýři vyprávěli. ¹⁹ Ale Maria to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom.*

Krásně tu větu překládá Bible kralická:

- *Ale Maria zachovávala všechna slova tato, skládající je v srdci svém.*

Marie to všechno, co slyšela od anděla před devíti měsíci, co prožila v poslední fázi těhotenství a při porodu prvorozeného syna, co slyší od umouněných pastýřů, promýšlela. Zbožně nad tím vším uvažovala. Skládala to jako puzzle svého života. Skládala ty Boží úmysly, zčásti jasné, zčásti ještě možná nejasné. Teď už jí třeba docvaklo, proč se musela trmácet až do Betléma. Proč se pro všechny svaté na nebi musel Boží Syn narodit za takových nepohodlných a nehostinných podmínek? Proč jí císař tak znepríjemnil život. Nařízený soupis lidu nebyl jen výsledkem libovůle mocného Augusta. Za tím, jako ostatně za vším, byl i Hospodinův záměr. Boží přání, aby se jeho Syn narodil tam, kde měl: V Betlémě. V rodišti jeho dávného předka, krále Davida. Ale dřív, než to Marie pochopila, strádala a procházela těžkostmi. K těm těžkostem připočítejme celé svaté těhotenství, které snoubenec Josef nemohl pochopit a strávit. Bylo mu jak **kaprovi** na suchu. Měl strach, že Marii odsoudí její blízcí. A jemu se vysmějí. S pomocí Boží však ty počáteční krize překonali. Chvíli byl klid, ale nakonec se museli vydat na cestu v té nejhorší době. Ale všechno do sebe zapadlo.

A pozor! Marie skládat nepřestane! Za osm dní po Ježíšově narození, v den obřízky, jí moudrý stařec Simeon zjeví další Boží záměry:

- ³⁴ *A Simeon jim požehnal a řekl jeho matce Marii: „Hle, on jest dán k pádu i k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat ³⁵ – i tvou vlastní duší pronikne meč – aby vyšlo najevo myšlení mnohých srdcí.“ (L 2:34-35)*

Pochopí to Marie? Pochopí v té chvíli, že její syn bude jednou viset na kříži pro spásu celého lidstva? Ale kdepak! Nepochopí. Až po Ježíšově smrti na Golgotě, až po jeho slavném zmrtvýchvstání, tehdy o Letnicích na Marii sestoupí Duch svatý. Podruhé pořádně. A ona spolu s učedníky porozumí Božím krokům, které do sebe zapadaly jen postupně. Marie vlastně skládá Boží úmysly po celý svůj život. Možná až před vstupem do bran věčnosti porozumí tomu, proč porodila Ježíše ve stáji. Proč se pro něj tehdy v Betlémě nenašlo důstojné místo.

Vždyť je to jasné! Jak neslavně Ježíš přišel na svět, tak neslavně ze světa odešel. Ale ne na dlouho. On slavil vítězství nad smrtí. Vstal z mrtvých. On žije a smrt nad ním už nemá žádnou moc. A díky němu bude slavit vítězství i jeho maminka Marie. I my všichni ostatní, kteří Pánu Ježíši důvěřujeme v životě i ve smrti.

Milí bratři, milé sestry, náš život je jedno velké puzzle. Hádanka, rébus, záhada. Ale přitom se smíme spolehnout, že nás Bůh povede. Že nám dá sílu a moudrost stavět a skládat dál. Že nám ještě leccos objasní, abychom našemu životnímu obrazu porozuměli. A když neobjasní, pak to asi nakonec nebylo až tak důležité. Ale o jednom dnes odejdeme hluboce přesvědčení: Že Boha k nám váže jeho veliká láska. Pokorná láska, s kterou se mezi námi narodil jako dítě. Obětavá láska, díky které za nás umíral. Mocná láska, s kterou nakonec zvítězil nad naším hříchem a nad naší smrtí.

I kdyby Bůh položil poslední dílek naší životní skládky právě v těchto dnech, položí jej s láskou k nám. Až to přijde, jistě pozvedneme svůj hlas k chvále živého Boha a spolu s anděly mu v nebesích zapějeme:

- ***Sláva na výsostech Bohu!***

To ostatně můžeme i teď. Amen.